

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 1.3.2022
C(2022) 1161 final

ANNEX

BILAG

til

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN

om godkendelse af indholdet af et udkast til Kommissionens forordning om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler

BILAG

KOMMISSIONENS FORORDNING (EU) .../...

af XXX

**om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions
funktionsmåde på visse kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler**

UDKAST

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde ("traktaten"),
under henvisning til Rådets forordning (EØF) nr. 2821/71 af 20. december 1971 om
anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 3, på kategorier af aftaler,
vedtagelser og samordnet praksis¹,
efter offentliggørelse af et udkast til denne forordning,
efter høring af Det Rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, og
ud fra følgende betragtninger:

- (1) Kommissionen kan i henhold til forordning (EØF) nr. 2821/71 ved forordning anvende artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (*) på visse af de af traktatens artikel 101, stk. 1, omfattede kategorier af aftaler, vedtagelser og samordnet praksis, hvis formål er i) forskning og udvikling af produkter, teknologier eller produktionsmetoder, indtil disse har nået stadiet for industriel anvendelse, og ii) udnyttelse af resultaterne, heri indbefattet bestemmelser om intellektuelle ejendomsrettigheder.
- (2) I henhold til traktatens artikel 179, stk. 2, skal EU opmuntre virksomheder, herunder små og mellemstore virksomheder, i deres indsats for forskning og teknologisk udvikling af høj kvalitet og støtte deres samarbejdsbestræbelser.
- (3) Kommissionens forordning (EU) nr. 1217/2010 af 14. december 2010 om anvendelse af artikel 101, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde på visse kategorier af forsknings- og udviklingsaftaler definerer kategorier af aftaler vedrørende forskning og udvikling², som af Kommissionen anses for normalt at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3. I betragtning af de generelt positive erfaringer med anvendelsen af nævnte forordning, som udløber den 31. december 2022, samt under hensyn til resultaterne af revisionsproceduren, bør der vedtages en ny gruppefritagelsesforordning.
- (4) Hensigten med denne forordning er at lette forskning og udvikling, uden at det går ud over konkurrencevilkårene. Denne forordning bør også sikre, at virksomhederne gives

¹ EFT L 285 af 29.12.1971, s. 46.

(*) Med virkning fra den 1. december 2009 er EF-traktatens artikel 81 (tidligere artikel 85 i EØF-traktaten) blevet til artikel 101 i traktaten. Disse bestemmelser er i alt væsentligt identiske. I denne forordning skal henvisninger til artikel 85 i EØF-traktaten eller artikel 81 i EF-traktaten læses som henvisninger til traktatens artikel 101, hvor det er relevant.

² EUT L 335 af 18.12.2010, s. 36.

tilstrækkelig retssikkerhed. Ved virkeliggørelsen af disse mål bør der tages hensyn til behovet for at forenkle den administrative kontrol og de lovgivningsmæssige rammer i videst muligt omfang.

- (5) For forsknings- og udviklingsaftaler mellem parter, der ikke når op over en vis, nærmere fastsat markedsstyrke, kan det generelt antages, at med hensyn til anvendelsen af traktatens artikel 101, stk. 3, vil deres positive virkninger opveje enhver negativ indvirkning på konkurrencen.
- (6) For anvendelse af traktatens artikel 101, stk. 3, ved forordning er det ikke nødvendigt at definere, hvilke aftaler der kan falde ind under traktatens artikel 101, stk. 1. I den individuelle vurdering af aftaler efter traktatens artikel 101, stk. 1, må der tages hensyn til mange faktorer, i særdeleshed til markedsstrukturen på det relevante marked.
- (7) Aftaler om fælles gennemførelse af forskningsarbejde eller fælles udvikling af forskningsresultaterne indtil, men ikke omfattende, en industriel udnyttelse falder generelt ikke ind under traktatens artikel 101, stk. 1. Under visse omstændigheder, bl.a. når aftaleparterne aftaler ikke at udføre andet forsknings- og udviklingsarbejde indenfor samme område, således at en part afskæres fra at opnå konkurrencefordele frem for de andre parter, kan sådanne aftaler dog være omfattet af traktatens artikel 101, stk. 1, og de bør derfor være omfattet af denne forordning.
- (8) Anvendelsen af den fritagelse, der fastsættes i denne forordning, bør begrænses til de aftaler, der med tilstrækkelig sikkerhed kan antages at opfylde betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3.
- (9) En øget og mere effektiv forskning og udvikling vil normalt komme forbrugerne til gode ved at resultere i i) nye eller forbedrede produkter, teknologier eller processer eller ii) en hurtigere lancering af sådanne produkter, teknologier eller processer eller iii) lavere priser som følge af nye og forbedrede teknologier eller produktionsmetoder.
- (10) Samarbejde om fælles eller betalt forskning og udvikling samt om udnyttelse af resultaterne vil sandsynligvis fremme den tekniske og økonomiske udvikling, hvis parterne bidrager med komplementære kompetencer, aktiver eller aktiviteter til samarbejdet.
- (11) En fælles udnyttelse af resultater kan antage forskellige former, såsom produktion, distribution af produkter eller anvendelse af teknologier, overdragelse af eller meddelelse af licens på intellektuelle ejendomsrettigheder eller meddelelse af knowhow til produktion eller anvendelse, som i væsentlig grad bidrager til den tekniske eller økonomiske udvikling.
- (12) For at retfærdiggøre fritagelsen, der fastsættes ved denne forordning, bør den fælles udnyttelse angå produkter, teknologier eller produktionsmetoder, hvortil det er af afgørende betydning at kunne udnytte resultaterne af forsknings- og udviklingsarbejdet.
- (13) Endvidere bør alle parterne i aftalen om forskning og udvikling aftale, at de alle vil have fuld adgang til de endelige resultater af den fælles forskning og udvikling, herunder de intellektuelle ejendomsrettigheder og den knowhow, der genereres, med henblik på i) yderligere forskning og udvikling og ii) udnyttelse så snart de endelige resultater foreligger. Adgangen til resultaterne bør almindeligvis ikke begrænses, for så vidt angår anvendelsen af resultaterne med henblik på yderligere forskning og udvikling. Hvis parterne imidlertid i overensstemmelse med denne forordning begrænser deres udnyttelsesrettigheder, navnlig når de specialiserer sig i udnyttelse, kan adgangen til resultaterne med henblik på udnyttelse begrænses tilsvarende. Når i)

universiteter, forskningsinstitutter eller ii) virksomheder, der leverer forskning og udvikling på et kommercielt grundlag, men normalt ikke beskæftiger sig med udnyttelse af resultaterne, deltager i denne forskning og udvikling, bør de endvidere kunne aftale udelukkende at udnytte forsknings- og udviklingsresultaterne til yderligere forskning.

- (14) Afhængigt af deres formåen og kommercielle behov kan parterne bidrage i forskelligt omfang til deres forsknings- og udviklingssamarbejde. For derfor at afspejle og opveje forskelle i værdien eller karakteren af parternes bidrag kan en aftale om forskning og udvikling i henhold til denne forordning indeholde en bestemmelse om, at en part skal kompensere en anden for at få adgang til resultaterne med henblik på yderligere forskning eller udnyttelse. Kompensationen bør dog ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.
- (15) Når forsknings- og udviklingsaftalen ikke omfatter nogen fælles udnyttelse af resultaterne, bør parterne i forsknings- og udviklingsaftalen aftale at yde hinanden adgang til deres respektive knowhow, så længe denne knowhow er nødvendig for de øvrige parter udnyttelse af resultaterne. Kompensationen (f.eks. eventuelle licensafgifter) bør ikke være så høj, at den faktisk hindrer de øvrige parter adgang til den pågældende knowhow.
- (16) Fritagelsen efter denne forordning bør kun omfatte aftaler om forskning og udvikling, der ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de berørte produkter eller teknologier. Aftaler mellem konkurrenter, der på markedet for de produkter eller teknologier, som kan blive forbedret, erstattet eller afløst ved hjælp af disse forsknings- og udviklingsresultater, på tidspunktet for aftalens indgåelse tilsammen har en markedsandel, der overstiger en nærmere fastsat grænse, bør udelukkes fra gruppefritagelsen.
- (17) Fritagelsen efter denne forordning bør kun omfatte aftaler om forskning og udvikling, der ikke giver virksomhederne mulighed for at udelukke konkurrencen for innovation, herunder udvikling af nye produkter eller teknologier. Forsknings- og udviklingsaftaler bør udelukkes fra gruppefritagelsen, hvis der fortsat vil være mindre end tre konkurrerende FoU-aktiviteter ud over og til sammenligning med parternes i FoU-aftalen.
- (18) Der foreligger imidlertid ingen formodning om, at forsknings- og udviklingsaftaler enten er omfattet af traktatens artikel 101, stk. 1, eller ikke opfylder betingelserne i traktatens artikel 101, stk. 3, når de i denne forordning fastsatte tærskler er overskredet eller andre betingelser i forordningen ikke er opfyldt. I sådanne tilfælde bør der foretages en individuel vurdering af forsknings- og udviklingsaftalen på grundlag af traktatens artikel 101.
- (19) For at sikre en effektiv konkurrence i perioden med den fælles udnyttelse af resultaterne, bør det i en bestemmelse fastsættes, at gruppefritagelsen ikke længere finder anvendelse, dersom aftaleparterne for de produkter eller teknologier, der er et resultat af det fælles eller betalte forsknings- og udviklingsarbejde, tilsammen får en markedsandel, der overstiger en vis grænse. Fritagelsen bør — uanset aftaleparternes markedsandele — fortsat gælde i en vis periode efter påbegyndelsen af den fælles udnyttelse af resultaterne, således at aftaleparternes markedsandele kan nå at stabilisere sig efter introduktionen af et måske helt nyt produkt, og således at de sikres en vis afskrivningsperiode for deres investeringer.

- (20) Denne forordning bør ikke fritage aftaler, der indeholder begrænsninger, som ikke er nødvendige for at opnå de positive virkninger af en aftale om forskning og udvikling. Aftaler, der indeholder visse alvorlige konkurrencebegrænsninger, såsom begrænsninger i parternes frie adgang til at gennemføre forskning og udvikling på områder uden forbindelse med aftalen, fastsættelse af priser over for tredjemand, begrænsning af produktion eller salg, eller begrænsninger i adgangen til passivt salg af aftaleprodukterne eller -teknologierne på geografiske områder eller til kunder, der er forbeholdt andre parter, bør principielt være udelukket fra at kunne falde ind under gruppefritagelsen efter denne forordning, uanset størrelsen af parternes markedsandele. Begrænsninger i forhold til anvendelsesområde udgør i denne henseende hverken en begrænsning af produktion/salg eller geografisk område/kundekreds.
- (21) Begrænsningen af markedsandele, ikke-fritagelsen af visse aftaler og de betingelser, der fastsættes i denne forordning, sikrer normalt, at aftaler, der er omfattet af gruppefritagelsen, ikke giver parterne mulighed for at udelukke konkurrencen for en væsentlig del af de pågældende produkter eller teknologier.
- (22) Muligheden for, at der kan forekomme konkurrencebegrænsende afskærmning, kan ikke udelukkes, hvis en part finansierer flere forsknings- og udviklingsprojekter, der udføres af konkurrenter i forhold til samme aftaleprodukter eller -teknologier, navnlig når førstnævnte part får eneret til udnyttelsen af resultaterne over for tredjemand. Derfor bør denne forordning kun finde anvendelse på sådanne aftaler om betalingsforskning og -udvikling, hvis samtlige aftaleparter i de indbyrdes tilknyttede aftaler, dvs. den part, der finansierer, og alle de parter, der udfører forskningen og udviklingen, tilsammen tegner sig for en markedsandel, der ikke overstiger 25 %.
- (23) Fritagelsen efter nærværende forordning kan inddrages i medfør af artikel 29 i forordning (EF) nr. 1/2003 af 16. december 2002 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82³.
- (24) Aftaler om forskning og udvikling er ofte af langvarig karakter, navnlig når der er tale om samarbejde, der også omfatter udnyttelse af resultaterne, og denne forordnings gyldighedsperiode bør derfor fastsættes til 12 år —

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

AFSNIT I

DEFINITIONER

Artikel 1 — Definitioner

1. I denne forordning forstås ved:
- (1) "forsknings- og udviklingsaftale": aftaler mellem to eller flere parter om de vilkår, hvorpå disse parter gennemfører:
- (a) fælles forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier:

³

EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1.

- i) uden fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling eller
 - ii) med fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling eller
 - (b) betalt forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier:
 - i) uden fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling eller
 - ii) med fælles udnyttelse af resultaterne af denne forskning og udvikling eller
 - (c) fælles udnyttelse af resultaterne af forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier, som er gennemført i henhold til en mellem samme parter tidligere indgået aftale, der falder ind under stk. 1, litra a), eller
 - (d) fælles udnyttelse af resultaterne af forskning i og udvikling af aftaleprodukter eller aftaleteknologier, som er gennemført i henhold til en mellem samme parter tidligere indgået aftale, der falder ind under stk. 1, litra b)
- (2) "aftale": en aftale, en vedtagelse inden for en sammenslutning af virksomheder eller en samordnet praksis
 - (3) "forskning og udvikling" ("FoU"): aktiviteter, der har til formål at erhverve knowhow om eksisterende eller nye produkter, teknologier eller produktionsmetoder, gennemførelse af teoretiske analyser, systematiske undersøgelser eller forsøg, herunder forsøgsproduktion, teknisk afprøvning af produkter eller metoder, etablering af de fornødne faciliteter og opnåelse af intellektuelle ejendomsrettigheder på resultaterne
 - (4) "produkt": en vare og/eller tjenesteydelse, herunder såvel mellemliggende produkter eller tjenesteydelser som færdige produkter eller tjenesteydelser
 - (5) "aftaleteknologi" en teknologi eller produktionsmetode, der er opnået som resultat af fælles eller betalt forskning og udvikling. Dette omfatter teknologier eller produktionsmetoder, der opnås gennem et FoU-center samt nye teknologier eller produktionsmetoder
 - (6) "aftaleprodukt": et produkt, der er opnået som resultat af fælles eller betalt forsknings- eller udviklingsarbejde eller produceret eller frembragt under anvendelse af aftaleteknologierne. Dette omfatter produkter, der opnås gennem et FoU-center samt nye produkter
 - (7) "nye produkter eller teknologier": produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der ikke allerede findes på det tidspunkt, hvor forsknings- og udviklingsaftalen, der falder ind under stk. 1, litra a) eller b), indgås, og som, hvis det sker, skaber sit eget nye marked og ikke forbedrer, erstatter eller afløser eksisterende produkter, teknologier eller produktionsmetoder
 - (8) "FoU-center": FoU-aktiviteter, der primært er rettet mod et bestemt mål eller formål. Det bestemte mål eller formål med et FoU-center kan endnu ikke defineres som et produkt eller en teknologi eller indebærer et væsentligt bredere mål end produkter eller teknologier på et bestemt marked

- (9) "udnyttelse af resultaterne": fremstilling eller distribution af aftaleprodukterne, anvendelse af aftaleteknologierne, overdragelse af eller meddelelse af licens på intellektuelle ejendomsrettigheder eller meddelelse af knowhow til brug for sådan produktion eller anvendelse
- (10) "intellektuelle ejendomsrettigheder": industrielle ejendomsrettigheder, navnlig patenter og varemærker samt ophavsret og beslægtede rettigheder
- (11) "knowhow": en samling teknisk information opnået gennem forsøg og afprøvning, der er:
 - (a) "hemmelig", dvs. ikke almindeligt kendt eller let tilgængelig
 - (b) "væsentlig", dvs. vigtig og nyttig for produktionen af aftaleprodukterne eller anvendelsen af aftaleteknologierne og
 - (c) "identificeret", dvs. beskrevet på en sådan måde, at det kan afgøres, om den opfylder hemmeligheds- og væsentlighedskriterierne
- (12) "fælles": aktiviteter, der gennemføres i henhold til en forsknings- og udviklingsaftale, når arbejdet i forbindelse hermed:
 - (a) udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed
 - (b) i fællesskab overlades til tredjemand, eller
 - (c) fordeles mellem parterne, således at disse hver især specialiserer sig inden for forskning og udvikling eller udnyttelse
- (13) "specialisering inden for forskning og udvikling": hver af parterne deltager i de forsknings- og udviklingsaktiviteter, der er omfattet af forsknings- og udviklingsaftalen, og hver part koncentrerer sig om et særskilt område af forsknings- og udviklingsarbejdet, som de måtte mene mest hensigtsmæssigt; dette inkluderer ikke betalt forskning og udvikling
- (14) "specialisering inden for udnyttelse": parterne fordeler de enkelte opgaver, såsom produktion eller distribution, mellem sig eller pålægger hinanden begrænsninger vedrørende udnyttelsen af resultaterne, såsom begrænsninger i forhold til visse geografiske områder, kundekredse eller anvendelsesområder; dette omfatter også en situation, hvor kun en enkelt part fremstiller og distribuerer aftaleprodukterne på grundlag af en eksklusivlicens udstedt af de øvrige parter
- (15) "betalt forskning og udvikling": forskning og udvikling, der gennemføres af en part og finansieres af en finansierende part
- (16) "finansierende part": en part, der finansierer betalt forskning og udvikling, uden selv at udføre nogen af forsknings- og udviklingsaktiviteterne
- (17) "virksomhed, der konkurrerer om eksisterende produkter og/eller teknologier": en faktisk eller potentiel konkurrent:
 - (a) "faktisk konkurrent": en virksomhed, der udbyder et eksisterende produkt, en teknologi eller produktionsmetode, der kan blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleproduktet eller aftaleteknologien på det relevante geografiske marked
 - (b) "potentiel konkurrent": en virksomhed, som fraset forsknings- og udviklingsaftalen på et realistisk grundlag og ikke blot som en teoretisk

mulighed på mindre end tre år vil kunne foretage de nødvendige ekstra investeringer eller afholde andre nødvendige omkostninger med henblik på at udbyde et produkt, en teknologi eller produktionsmetode, der kan blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleproduktet eller aftaleteknologien på det relevante geografiske marked

- (18) "virksomhed, som konkurrerer på innovation": en virksomhed, der ikke konkurrerer om eksisterende produkter og/eller teknologier, og som selvstændigt deltager i, eller som, fraset forsknings- og udviklingsaftalen, vil kunne og sandsynligvis selvstændigt vil deltage i FoU-aktiviteter, der vedrører:
 - (a) forskning i og udvikling af de samme eller forventeligt substituerbare nye produkter og/eller teknologier som dem, der vil være omfattet af forsknings- og udviklingsaftalen eller
 - (b) FoU-centre, som i alt væsentligt forfølger det samme mål eller formål som dem, der vil være omfattet af forsknings- og udviklingsaftalen
- (19) "konkurrerende FoU-aktivitet": en FoU-aktivitet, i hvilken tredjemand deltager alene eller i samarbejde med anden tredjemand, eller i hvilken tredjemand kan og sandsynligvis selvstændigt vil deltage i, og som vedrører:
 - (a) forskning i og udvikling af de samme eller forventeligt substituerbare nye produkter og/eller teknologier som dem, der vil være omfattet af forsknings- og udviklingsaftalen eller
 - (b) FoU-centre, som i alt væsentligt forfølger det samme mål eller formål som dem, der vil være omfattet af forsknings- og udviklingsaftalen

Disse tredjemænd skal være uafhængige af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen.
- (20) "ikkekonkurrerende virksomhed": en virksomhed, der hverken konkurrerer om eksisterende produkter og/eller teknologier eller konkurrerer på innovation
- (21) "det relevante produktmarked": det relevante marked for de produkter, der kan blive forbedret, erstattet eller afløst af aftaleprodukterne
- (22) "det relevante teknologimarked": det relevante marked for de teknologier eller produktionsmetoder, der kan blive forbedret, substitueret eller afløst af aftaleteknologierne
- (23) "aktivt salg": alle andre former for salg end passivt salg
- (24) "passivt salg": salg som følge af uopfordrede henvendelser fra individuelle kunder, herunder levering af produkter til kunden eller kunderne, uden at salget er blevet indledt gennem direkte henvendelse til den specifikke kunde, kundegruppe eller det specifikke område; passivt salg omfatter salg som følge af deltagelse i private eller offentlige udbud.

2. I denne forordning omfatter udtrykkene "virksomhed" og "part" tillige disses respektive forbundne virksomheder.

Ved "forbundne virksomheder" forstås:

- (a) virksomheder, hvori en af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen direkte eller indirekte
 - i) kan udøve mere end halvdelen af stemmerettighederne

- ii) kan udpege mere end halvdelen af medlemmerne af bestyrelsen, direktionen eller andre organer, som repræsenterer virksomheden retligt, eller
 - iii) har ret til at lede virksomhedens forretninger
- (b) virksomheder, som direkte eller indirekte har de under litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser over en part i forsknings- og udviklingsaftalen
- (c) virksomheder, hvori en af de i litra b) omhandlede virksomheder direkte eller indirekte har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser
- (d) virksomheder, hvori en part i forsknings- og udviklingsaftalen sammen med en eller flere af de i litra a), b) eller c), nævnte virksomheder, eller hvori to eller flere af sidstnævnte virksomheder i fællesskab, har de i litra a) nævnte rettigheder eller beføjelser
- (e) virksomheder, hvori de i litra a) omhandlede rettigheder eller beføjelser indehaves i fællesskab af:
 - i) parter i forsknings- og udviklingsaftalen eller deres respektive forbundne virksomheder, som omhandlet i litra a)-d), eller
 - ii) en eller flere parter i forsknings- og udviklingsaftalen eller en eller flere af disses forbundne virksomheder, jf. litra a) til d), og en eller flere tredjemænd.

AFSNIT II

FRITAGELSE

Artikel 2 — Fritagelse

1. I henhold til traktatens artikel 101, stk. 3, og med forbehold af denne forordnings bestemmelser erklæres traktatens artikel 101, stk. 1, herved uanvendelig på forsknings- og udviklingsaftaler.
2. Fritagelsen efter stk. 1 finder anvendelse, for så vidt som sådanne forsknings- og udviklingsaftaler indeholder konkurrencebegrænsninger, der er omfattet af traktatens artikel 101, stk. 1.
3. Fritagelsen efter stk. 1 finder også anvendelse på forsknings- og udviklingsaftaler, der indeholder bestemmelser om overdragelse af eller meddelelse af licens på intellektuelle ejendomsrettigheder til en eller flere af parterne eller til en enhed, som i henhold til aftale mellem parterne skal udføre den fælles eller betalte forskning og udvikling eller fælles udnyttelse, forudsat at sådanne bestemmelser
 - (a) ikke udgør hovedformålet med sådanne aftaler og
 - (b) er direkte knyttet til og nødvendige for deres gennemførelse.

AFSNIT III

BETINGELSER FOR FRITAGELSE

Artikel 3 — Adgang til de endelige resultater

1. Det skal i forsknings- og udviklingsaftalen være bestemt, at hver af parterne har fuld adgang til de endelige resultater af den fælles eller betalte forskning og udvikling med henblik på yderligere forskning og udvikling og udnyttelse.
 - (a) Adgang efter stk. 1 omfatter de intellektuelle ejendomsrettigheder og den knowhow, der genereres.
 - (b) Adgang efter stk. 1 skal gives, så snart resultaterne af forskningen og udviklingen foreligger.
2. Forsknings- og udviklingsaftalen kan indeholde en bestemmelse om, at parterne kompenserer hinanden for at få adgang til resultaterne med henblik på yderligere forskning og udvikling eller med henblik på yderligere udnyttelse, men kompensationen kan ikke være så høj, at den faktisk hindrer en sådan adgang.
3. Forskningsinstitutter, universiteter og virksomheder, der leverer forskning og udvikling på et kommercielt grundlag, men normalt ikke beskæftiger sig med udnyttelse af resultaterne, kan aftale kun at udnytte resultaterne til yderligere forskning.
4. Hvis parterne begrænser deres udnyttelsesrettigheder i overensstemmelse med denne forordning, navnlig når de specialiserer sig i udnyttelse, kan adgangen til resultaterne med henblik på udnyttelse begrænses tilsvarende.

Artikel 4 — Adgang til allerede eksisterende knowhow

1. I forsknings- og udviklingsaftaler uden fælles udnyttelse af resultaterne af fælles eller betalt forskning og udvikling skal det være bestemt, at hver af parterne har adgang til enhver knowhow, de øvrige parter måtte besidde forinden, hvis denne knowhow er af afgørende betydning for en udnyttelse af resultaterne.
2. Forsknings- og udviklingsaftaler uden fælles udnyttelse af resultaterne af fælles eller betalt forskning og udvikling kan indeholde en bestemmelse om, at parterne kompenserer hinanden for at få adgang til allerede eksisterende knowhow. Kompensationen må ikke være så høj den faktisk hindrer en sådan adgang.

Artikel 5 — Fælles udnyttelse

1. De resultater, der udnyttes i fællesskab, skal være:
 - (a) væsentlige for produktionen af aftaleprodukterne eller anvendelsen af aftaleteknologierne og
 - (b) beskyttet af intellektuelle ejendomsrettigheder eller udgøre knowhow.
2. Parter, der i tilfælde af specialisering inden for udnyttelse har fået overdraget at producere aftaleprodukterne, skal være forpligtede til at efterkomme ordrer på leverancer af aftaleprodukterne fra alle øvrige parter, medmindre

- (a) forsknings- og udviklingsaftalen også omfatter fælles distribution udført af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller fælles virksomhed eller i fællesskab overlades til tredjemand eller
- (b) parterne har aftalt, at kun den part, der producerer aftaleprodukterne, kan distribuere dem.

Artikel 6 — Tærskler, markedsandele og fritagelsens varighed

1. Er parterne i forsknings- og udviklingsaftalen ikke konkurrerende virksomheder, gælder fritagelsen efter artikel 2 uanset størrelsen af markedsandelene, så længe forsknings- og udviklingsarbejdet gennemføres.
2. Er to eller flere af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen virksomheder, der konkurrerer om eksisterende produkter og/eller teknologier, gælder fritagelsen efter artikel 2, så længe forsknings- og udviklingsarbejdet gennemføres, såfremt det på tidspunktet for forsknings- og udviklingsaftalens indgåelse var gældende, at:
 - (a) den samlede markedsandel for parterne i forsknings- og udviklingsaftalen med hensyn til fælles forskning og udvikling, som defineret i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra a) eller c), ikke overstiger 25 % på de relevante markeder for aftaleprodukterne og aftaleteknologierne eller
 - (b) den samlede markedsandel for den finansierende part og alle de øvrige parter, hvormed den finansierende part har indgået forsknings- og udviklingsaftaler med hensyn til de samme aftaleprodukter eller aftaleteknologier, for så vidt angår forsknings- og udviklingsaftaler, der omhandler betalt forskning og udvikling som defineret i artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra b) eller d), ikke overstiger 25 % af det relevante produkt- eller teknologimarked.
3. Er to eller flere af parterne i forsknings- og udviklingsaftalen virksomheder, der konkurrerer på innovation, gælder fritagelsen efter artikel 2, så længe forsknings- og udviklingsarbejdet gennemføres, såfremt der på tidspunktet for forsknings- og udviklingsaftalens indgåelse er tre eller flere konkurrerende FoU-aktiviteter ud over og til sammenligning med parternes i FoU-aftalen.
4. I tilfælde af fælles udnyttelse af resultaterne med hensyn til forsknings- og udviklingsaftaler fortsætter fritagelsen, jf. artikel 2, med at gælde i syv år fra den dato, hvor aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne første gang markedsføres i det indre marked, hvis betingelserne i stk. 1, 2 eller 3 er opfyldt på det tidspunkt, hvor den aftale, der falder ind under artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra a) eller b), indgås. For at en aftale, der falder ind under artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra c) eller d), kan omfattes af en sådan fortsat fritagelse, skal betingelserne i stk. 1, 2 eller 3 være opfyldt på det tidspunkt, hvor den tidligere aftale i medfør af artikel 1, stk. 1, nr. 1), litra a) eller b), blev indgået.
5. Efter udløbet af den i stk. 4 omhandlede syvårige periode fortsætter fritagelsen efter artikel 2 med at gælde, så længe parterne i forsknings- og udviklingsaftalens samlede markedsandel ikke overstiger 25 % på markederne for aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne. Hvis markedsandelen efter udløbet af den syvårige periode overstiger 25 % på ét af disse markeder, gælder fritagelsen efter artikel 2 fortsat i en periode på to på hinanden følgende kalenderår efter det år, hvori tærsklen på 25 % første gang blev overskredet.

Artikel 7 — Anvendelse af tærsklerne

1. Ved anvendelsen af de i artikel 6, stk. 2 og 5 fastsatte markedsandelstærskler gælder følgende:
 - (a) Markedsandelen beregnes på grundlag af omsætningen på markedet; foreligger der ingen oplysninger om omsætningen på markedet, kan parternes markedsandel fastlægges skønsmæssigt på grundlag af andre pålidelige markedsoplysninger, herunder de afsatte mængder, udgifter til forskning og udvikling og udviklingskapacitet.
 - (b) Markedsandelen beregnes på basis af data for det foregående kalenderår, eller alternativt hvis det foregående kalenderår ikke er repræsentativt for parternes stilling på de(t) relevante marked(er), beregnes markedsandelen som et gennemsnit af parternes markedsandele for de sidste tre foregående kalenderår.
 - (c) De i artikel 1, stk. 2, litra e), omhandlede selskabers markedsandel fordeles ligeligt mellem hvert af de selskaber, der har de i artikel 1, stk. 2, litra a), omhandlede rettigheder eller beføjelser.
2. Ved anvendelsen af de i artikel 6, stk. 3, fastsatte tærskler skal vurderingen af sammenligneligheden af konkurrerende FoU-aktiviteter foretages på grundlag af pålidelige oplysninger om faktorer såsom i) FoU-aktiviteternes omfang, fase og tidspunkt, ii) tredjemands (adgang til) finansielle og menneskelige ressourcer, deres intellektuelle ejendomsrettigheder, knowhow eller andre specialiserede aktiver, deres tidligere FoU-aktiviteter og iii) tredjemands kapacitet til og sandsynlighed for direkte eller indirekte at udnytte resultaterne af deres FoU-aktiviteter på det indre marked.

AFSNIT IV

ALVORLIGE BEGRÆNSNINGER OG BEGRÆNSNINGER, DER FALDER UDEN FOR FRITAGELSEN

Artikel 8 — Alvorlige begrænsninger

Fritagelsen efter artikel 2 gælder ikke for forsknings- og udviklingsaftaler, der direkte eller indirekte, alene eller kombineret med andre faktorer, som parterne har afgørende indflydelse på, har nogen af de følgende begrænsende formål:

1. at begrænse parternes frie adgang til at gennemføre forskning og udvikling uafhængigt eller i samarbejde med tredjemand
 - (a) på et område uden forbindelse med det område, forsknings- og udviklingsaftalen omhandler, eller
 - (b) på det område, forsknings- og udviklingsaftalen omhandler, eller på et beslægtet område, efter tilendebringelsen af den fælles forskning og udvikling eller af den betalte forskning og udvikling
2. at begrænse produktion eller salg med undtagelse af:
 - (a) fastsættelse af produktionsmål, når den fælles udnyttelse af resultaterne omfatter fælles produktion af aftaleprodukterne
 - (b) fastsættelse af salgsmål, hvor den fælles udnyttelse af resultaterne:

- i) omfatter fælles distribution af aftaleprodukterne eller fælles meddelelse af licens for aftaleteknologierne, og
 - ii) udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed eller i fællesskab overlades til tredjemand
 - (c) praksis, der udgør specialisering inden for udnyttelse, og
 - (d) begrænsning af parternes frihed til at producere, sælge, overdrage eller meddele licens for produkter, teknologier eller produktionsmetoder, der konkurrerer med aftaleprodukterne eller -teknologierne i det tidsrum, for hvilket parterne har aftalt en fælles udnyttelse af resultaterne
3. at fastsætte priser ved salg af aftaleprodukter eller meddelelse af licens til aftaleteknologierne til tredjemand med undtagelse af
- (a) fastsættelsen af priserne for direkte kunder eller fastsættelsen af licensafgifter for direkte licenstagere, når den fælles udnyttelse af resultaterne
 - i) omfatter fælles distribution af aftaleprodukterne eller fælles meddelelse af licens for aftaleteknologierne, og
 - ii) udføres af et fælles forskerhold, en fælles enhed eller en fælles virksomhed eller i fællesskab overlades til tredjemand
4. at begrænse det geografiske område eller den kundegruppe, hvortil parterne passivt må sælge aftaleprodukterne eller meddele licens for aftaleteknologierne, dog ikke at kræve meddelelse af enicens for resultaterne til en anden part
5. at kræve afståelse fra eller begrænsning af aktivt salg af aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne på geografiske områder eller til kundegrupper, som ikke eksklusivt er tildelt en af parterne i tilfælde af en specialisering mellem parterne inden for udnyttelse
6. at kræve ikke at efterkomme ordrer fra kunder på parternes respektive geografiske områder, eller fra kunder, som på anden vis er fordelt mellem parterne i tilfælde af specialisering inden for udnyttelse, og som vil videresælge aftaleprodukterne i andre geografiske områder inden for det indre marked
7. at kræve at vanskeliggøre brugeres eller forhandleres køb af aftaleprodukter hos andre forhandlere inden for det indre marked.

Artikel 9 — Begrænsninger, der falder uden for fritagelsen

1. Fritagelsen efter artikel 2 gælder ikke for følgende forpligtelser i forsknings- og udviklingsaftaler:
- (a) forpligtelsen til ikke
 - i) efter gennemførelsen af forsknings- og udviklingsarbejdet at anfægte gyldigheden af intellektuelle ejendomsrettigheder, som
 - (1) aftaleparterne er i besiddelse af i det indre marked og
 - (2) er relevante for forsknings- og udviklingsarbejdet, eller
 - ii) efter forsknings- og udviklingsaftalens udløb at anfægte gyldigheden af intellektuelle ejendomsrettigheder, som

- (1) aftaleparterne er i besiddelse af i det indre marked og
- (2) beskytter resultater af den fælles forskning og udvikling

Muligheden for at aftale, at forsknings- og udviklingsaftalen ophører i tilfælde af, at en af parterne anfægter gyldigheden af de i nr. i) og ii) omhandlede intellektuelle ejendomsrettigheder, berøres ikke heraf.

- (b) forpligtelsen til ikke at meddele licenser til tredjemand på produktion af aftaleprodukterne eller anvendelse af aftaleteknologierne, medmindre aftalen indeholder bestemmelse om, at mindst en af parterne kan udnytte resultaterne af den fælles eller betalte forskning og udvikling, og at sådan udnyttelse finder sted i det indre marked over for tredjemand.
2. Såfremt forsknings- og udviklingsaftalen omfatter de i denne artikel omhandlede begrænsninger, der falder uden for fritagelsen, fortsætter fritagelsen, jf. artikel 2, med at gælde, hvis begrænsningerne, der falder uden for fritagelsen, kan udskilles fra resten af forsknings- og udviklingsaftalen, og forudsat at de øvrige betingelser i denne forordning er opfyldt.

AFSNIT V

PROCEDURE I FORBINDELSE MED INDDRAGELSE

Artikel 10 — Inddragelse på Europa-Kommissionens initiativ i konkrete tilfælde

1. I henhold til artikel 29, stk. 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 kan Kommissionen inddrage fritagelsen efter denne forordning, hvis den i konkrete tilfælde konstaterer, at en forskning- og udviklingsaftale, der er omfattet af fritagelsen efter denne forordning, alligevel har virkninger, som er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3.
2. Fritagelse efter denne forordning kan i medfør af artikel 29, stk. 1, i forordning (EF) nr. 1/2003 navnlig inddrages, hvis
 - (a) forsknings- og udviklingsaftalen i væsentlig grad vanskeliggør tredjemands gennemførelse af forskning og udvikling på de(t) område(r), der er relateret til aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne
 - (b) forsknings- og udviklingsaftalen i væsentlig grad vanskeliggør tredjemands adgang til markedet for aftaleprodukterne eller -teknologierne
 - (c) parterne ikke udnytter resultaterne af den fælles eller betalte forskning og udvikling over for tredjemand uden objektiv gyldig grund
 - (d) aftaleprodukterne eller aftaleteknologierne ikke på hele det indre marked eller en væsentlig del heraf er udsat for effektiv konkurrence fra produkter, teknologier eller produktionsmetoder som på grund af deres egenskaber, pris og anvendelsesformål af brugerne anses for at svare dertil.

Artikel 11 — Inddragelse ved en medlemsstats konkurrencemyndighed i konkrete tilfælde

1. Når en forsknings- og udviklingsaftale, der er omfattet af fritagelsen i denne forordning, i et konkret tilfælde alligevel viser sig at have virkninger, som er uforenelige med traktatens artikel 101, stk. 3, på en medlemsstats område eller på en del heraf, som frembyder alle de karakteristika, der kendetegner et særskilt geografisk marked, kan den pågældende medlemsstats konkurrencemyndighed, for så vidt angår dette område, inddrage fritagelsen i henhold til artikel 29, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003.
2. En medlemsstats konkurrencemyndighed kan i medfør af artikel 29, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1/2003 inddrage denne forordnings fritagelse, navnlig hvor de i forordningens artikel 10, stk. 2, litra a)-d), omhandlede omstændigheder finder anvendelse.

AFSNIT VI

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 12 — Overgangsperiode

1. Uden at dette i øvrigt berører de særlige overgangsbestemmelser vedrørende forsknings- og udviklingsaftaler mellem virksomheder, der konkurrerer på innovation, jf. stk. 2, finder forbuddet i traktatens artikel 101, stk. 1, ikke anvendelse i perioden fra den 1. januar 2023 til den 31. december 2024 på aftaler, som allerede var i kraft den 31. december 2022, og som ikke opfylder betingelserne for fritagelse efter denne forordning, men opfylder betingelserne for fritagelse efter forordning (EU) nr. 1217/2010.
2. Med hensyn til forsknings- og udviklingsaftaler mellem virksomheder, der konkurrerer på innovation, finder artikel 1, stk. 1, nr. 18), og artikel 6, stk. 3, kun anvendelse på aftaler, der træder i kraft efter den 31. december 2022.

Artikel 13 — Gyldighedsperiode

1. Denne forordning træder i kraft den 1. januar 2023.
2. Den udløber den 31. december 2034.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i alle medlemsstater.

Udfærdiget i Bruxelles, den

På Kommissionens vegne
Formand
Ursula VON DER LEYEN